

Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017

2017 dccc 1

RHAN 8

DEHONGLI A DARPARIAETHAU TERFYNOL

Dehongli

67 Ystyr treth

Ac eithrio fel y darperir fel arall, yn y Ddeddf hon, ystyr “treth” yw treth trafodiadau tir.

Gwybodaeth Cychwyn

II A. 67 mewn grym ar 25.5.2017, gweler [a. 81\(1\)](#)

68 Ystyr prif fuddiant mewn tir

Mae cyfeiriadau yn y Ddeddf hon at “prif fuddiant” mewn tir yn gyfeiriadau at—

- (a) ystad mewn ffi syml absoliwt, neu
- (b) cyfnod o flynyddoedd absoliwt,

pa un a yw’n bodoli mewn cyfraith neu mewn ecwiti.

Gwybodaeth Cychwyn

I2 A. 68 mewn grym ar 25.5.2017, gweler [a. 81\(1\)](#)

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 18/10/2017.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017, RHAN 8. (See end of Document for details)

69 Ystyr testun a phrif destun

Ac eithrio fel y darperir fel arall, mae cyfeiriadau yn y Ddeddf hon at “testun” trafodiad tir yn gyfeiriadau at y buddiant trethadwy a gaffaelir (y “prif destun”), ynghyd ag unrhyw fuddiant neu hawl sy’n perthyn iddo neu sy’n ymwneud ag ef a gaffaelir gydag ef.

Gwybodaeth Cychwyn

I3 A. 69 mewn grym ar 25.5.2017, gweler [a. 81\(1\)](#)

70 Ystyr gwerth marchnadol

At ddibenion y Ddeddf hon, mae “gwerth marchnadol” i’w bennu yn yr un modd ag y pennir “market value” at ddibenion [Deddf Trethiant Enillion Trethadwy 1992 \(p. 12\)](#) (gweler adrannau 272 i 274 o’r Ddeddf honno).

Gwybodaeth Cychwyn

I4 A. 70 mewn grym ar 25.5.2017, gweler [a. 81\(1\)](#)

71 Ystyr y dyddiad y mae trafodiad yn cael effaith

Ac eithrio fel y darperir fel arall, y dyddiad y mae trafodiad tir yn cael effaith at ddibenion y Ddeddf hon yw’r dyddiad cwblhau.

Gwybodaeth Cychwyn

I5 A. 71 mewn grym ar 25.5.2017, gweler [a. 81\(1\)](#)

72 Ystyr eiddo preswyl

- (1) Yn y Ddeddf hon, ystyr “eiddo preswyl” yw—
  - (a) adeilad a ddefnyddir fel un annedd neu ragor, neu sy’n addas i’w ddefnyddio felly, neu sydd yn y broses o gael ei godi neu ei addasu i’w ddefnyddio felly;
  - (b) tir sy’n ardd neu’n diroedd, neu’n ffurfio rhan o ardd neu diroedd adeilad o fewn paragraff (a) (gan gynnwys unrhyw adeilad neu strwythur ar dir o’r fath);
  - (c) buddiant mewn tir neu hawl dros dir sy’n bodoli er budd adeilad o fewn paragraff (a) neu dir o fewn paragraff (b).
- (2) Yn unol â hynny, ystyr “eiddo amhreswyl” yw unrhyw eiddo nad yw’n eiddo preswyl.
- (3) Ond gweler y rheol yn is-adran (9) yn achos trafodiad sy’n ymwneud â 6 neu ragor o anheddau.
- (4) At ddibenion is-adran (1), mae adeilad a ddefnyddir at unrhyw un neu ragor o’r dibenion a ganlyn yn cael ei ddefnyddio fel annedd—
  - (a) llety preswyl ar gyfer disgyblion ysgol;
  - (b) llety preswyl ar gyfer myfyrwyr, ac eithrio llety o fewn is-adran (5)(b);
  - (c) llety preswyl ar gyfer aelodau’r lluoedd arfog;

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 18/10/2017.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017, RHAN 8. (See end of Document for details)

- (d) sefydliad sy'n unig breswylfa neu'n brif breswylfa o leiaf 90% o'i breswylwyr ac nad yw o fewn unrhyw un neu ragor o baragraffau (a) i (f) o is-adran (5).
- (5) At ddibenion is-adran (1), nid yw adeilad a ddefnyddir at unrhyw un neu ragor o'r dibenion a ganlyn yn cael ei ddefnyddio fel annedd—
- (a) cartref neu sefydliad arall sy'n darparu llety preswyl ar gyfer plant;
  - (b) neuadd breswyl myfyrwyr addysg bellach neu addysg uwch;
  - (c) cartref neu sefydliad arall sy'n darparu llety preswyl â gofal personol ar gyfer personau sydd angen gofal personol oherwydd henaint, anabledd, dibyniaeth ar alcohol neu gyffuriau yn y gorffennol neu ar hyn o bryd neu anhwylder meddwl yn y gorffennol neu ar hyn o bryd;
  - (d) ysbyty neu hosbis;
  - (e) carchar neu sefydliad tebyg;
  - (f) gwesty neu sefydliad tebyg.
- (6) Pan fo adeilad yn cael ei ddefnyddio at ddiben a bennir yn is-adran (5), rhaid diystyru ei addasrwydd ar gyfer unrhyw ddefnydd arall at ddibenion is-adran (1)(a).
- (7) Pan fo adeilad nad yw'n cael ei ddefnyddio yn addas i'w ddefnyddio at o leiaf un o'r dibenion a bennir yn is-adran (4) ac o leiaf un o'r dibenion hynny a bennir yn is-adran (5)—
- (a) os oes un defnydd o'r fath y mae'r adeilad yn fwyaf addas ar ei gyfer, neu os yw'r defnyddiau y mae'n fwyaf addas ar eu cyfer oll wedi eu pennu yn yr un is-adran, rhaid diystyru ei addasrwydd ar gyfer unrhyw ddefnydd arall at ddibenion is-adran (1)(a),
  - (b) fel arall, mae'r adeilad i'w drin at y dibenion hynny fel pe bai'n addas i'w ddefnyddio fel annedd.
- (8) Yn yr adran hon, mae “adeilad” yn cynnwys rhan o adeilad.
- (9) Pan fo trafodiad unigol yn ymwneud â 6 neu ragor o anheddau ac yn cynnwys trosglwyddo prif fuddiant ynddynt, neu roi les drostynt, yna, at ddibenion y Ddeddf hon fel y mae'n gymwys mewn perthynas â'r trafodiad hwnnw, caiff yr anheddau hynny eu trin fel anheddau amhreswyl.
- (10) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau ddiwygio'r adran hon.

Gwybodaeth Cychwyn

16 A. 72 mewn grym ar 25.5.2017, gweler **a. 81(1)**

73 Ystyr annedd

Mae cyfeiriadau yn y Ddeddf hon at “annedd” yn gyfeiriadau at eiddo preswyl sy'n annedd unigol.

Gwybodaeth Cychwyn

17 A. 73 mewn grym ar 25.5.2017, gweler **a. 81(1)**

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 18/10/2017.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017, RHAN 8. (See end of Document for details)

74 Cyfeiriadau at bersonau cysylltiedig

- (1) Mae adran 1122 o [Ddeddf Treth Gorfforaeth 2010 \(p. 4\)](#) (personau cysylltiedig) yn gymwys at ddibenion unrhyw gyfeiriad yn y Ddeddf hon at berson sy'n gysylltiedig â pherson arall.
- (2) Ond gweler y ddarpariaeth benodol a wneir yn y darpariaethau a ganlyn—
  - (a) adran 23(3)(b) (eithriadau i'r rheol gwerth marchnadol tybiedig mewn trafodiadau gyda chwmnïau cysylltiedig);
  - (b) paragraffau 16(2)(b) a 24(2)(b) o Atodlen 7 (trafodiadau partneriaeth: pennu'r partneriaid cyfatebol);
  - (c) paragraff 51 o'r Atodlen honno (partneriaethau: cymhwyso adran 1122 o [Ddeddf Treth Gorfforaeth 2010 \(p. 4\)](#) i Atodlen 7 yn gyffredinol);
  - (d) paragraff 5(5) o Atodlen 16 (rhyddhad grŵp: cwmnïau cyd-fenter);
  - (e) paragraff 6(3) o'r Atodlen honno (rhyddhad grŵp: trefniadau morgais).

Gwybodaeth Cychwyn

18 A. 74 mewn grym ar 25.5.2017, gweler [a. 81\(1\)](#)

75 Diffiniadau eraill

Yn y Ddeddf hon—

mae i “Cymru” yr ystyr a roddir i “Wales” gan adran 158(1) o [Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 \(p. 32\)](#);

ystyr “DCRhT” (“*TCMA*”) yw [Deddf Casglu a Rheoli Trethi \(Cymru\) 2016 \(dccc 6\)](#);

ystyr “deddfiad” (“*enactment*”) yw deddfiad (pa bryd bynnag y’i deddfir neu y’i gwneir) sy’n, neu sydd wedi ei gynnwys mewn—

- (a) Deddf Seneddol,
- (b) Deddf neu Fesur Cynulliad Cenedlaethol Cymru, neu
- (c) is-ddeddfwriaeth (o fewn ystyr [Deddf Dehongli 1978 \(p. 30\)](#)) a wneir o dan—
  - (i) Deddf Seneddol, neu
  - (ii) Deddf neu Fesur Cynulliad Cenedlaethol Cymru;

ystyr “landlord cymdeithasol cofrestredig” (“*registered social landlord*”) yw corff a gofrestrir fel landlord cymdeithasol mewn cofrestr a gynhelir o dan adran 1(1) o [Ddeddf Tai 1996 \(p. 52\)](#);

ystyr “mynegai prisiau defnyddwyr” (“*consumer prices index*”) yw'r mynegai prisiau defnyddwyr ar gyfer pob eitem a gyhoeddir gan y Bwrdd Ystadegau;

ystyr “mynegai prisiau manwerthu” (“*retail prices index*”) yw Mynegai Cyffredinol Prisiau Manwerthu'r Deyrnas Unedig a gyhoeddir gan y Bwrdd Ystadegau o dan adran 21 o [Ddeddf y Gwasanaeth Ystadegau a Chofrestru 2007 \(p. 18\)](#);

ystyr “plentyn” (“*child*”) yw person o dan 18 oed;

mae “tir” (“*land*”) yn cynnwys—

- (a) adeiladau a strwythurau;
- (b) tir a orchuddir â dŵr.

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 18/10/2017.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017, RHAN 8. (See end of Document for details)

Gwybodaeth Cychwyn

I9 A. 75 mewn grym ar 25.5.2017, gweler [a. 81\(1\)](#)

Diwygiadau i Ddeddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016

76 Diwygiadau i DCRhT

Mae Atodlen 23 yn gwneud diwygiadau i DCRhT.

Gwybodaeth Cychwyn

I10 A. 76 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 81\(2\)](#)

I11 A. 76 mewn grym ar 18.10.2017 at ddibenion penodedig gan [O.S. 2017/953](#), [ergl. 2\(i\)](#)

Adolygiad annibynnol

77 Adolygiad annibynnol o'r dreth trafodiadau tir

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru wneud trefniadau i adolygiad annibynnol o'r dreth trafodiadau tir gael ei gwblhau cyn diwedd y cyfnod o 6 blynedd sy'n dechrau â'r diwrnod y daw'r is-adran hon i rym.
- (2) Ar ôl i'r adolygiad gael ei gwblhau, rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi adroddiad arno.
- (3) Caiff y trefniadau a grybwyllir yn is-adran (1) gynnwys—
  - (a) talu treuliau y mae person yn mynd iddynt wrth gynnal yr adolygiad (neu wrth gynorthwyo i'w gynnal);
  - (b) darparu cymorth (gan gynnwys cymorth ariannol) i berson o'r fath;
  - (c) cyfarwyddo ACC i gynorthwyo â'r gwaith o gynnal yr adolygiad.

Gwybodaeth Cychwyn

I12 A. 77 mewn grym ar 25.5.2017, gweler [a. 81\(1\)](#)

Darpariaethau terfynol

78 Pŵer i wneud darpariaeth ganlyniadol etc.

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau wneud unrhyw ddarpariaeth gysylltiedig, ganlyniadol, atodol, drosiannol, ddarfodol neu arbed sy'n briodol yn eu barn hwy at ddibenion unrhyw ddarpariaeth a wneir gan y Ddeddf hon neu oddi tani, neu mewn cysylltiad â hi, neu er mwyn rhoi effaith lawn iddi.
- (2) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon ddiwygio, ddirymu neu ddi-ddymu unrhyw ddeddfiad (gan gynnwys unrhyw ddarpariaeth a wneir gan y Ddeddf hon neu oddi tani).

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 18/10/2017.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017, RHAN 8. (See end of Document for details)

- (3) Os yw offeryn statudol yn cynnwys rheoliadau o dan yr adran hon y mae Gweinidogion Cymru o'r farn eu bod yn gwneud darpariaeth a all gael yr effaith a grybwyllir yn is-adran (4), ni chaniateir gwneud yr offeryn oni bai bod drafft wedi ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru a'i gymeradwyo drwy benderfyniad ganddo.
- (4) Yr effaith yw, mewn cysylltiad â thrafodiad tir—
- (a) bod swm y dreth sydd i'w godi yn fwy na'r swm a fyddai i'w godi oni wneir y rheoliadau, neu
  - (b) bod treth i'w chodi pan na fyddai treth i'w chodi oni wneir y rheoliadau.

Gwybodaeth Cychwyn

I13 A. 78 mewn grym ar 25.5.2017, gweler **a. 81(1)**

79 Rheoliadau

- (1) Mewn perthynas ag unrhyw bŵer i wneud rheoliadau o dan y Ddeddf hon—
- (a) rhaid ei arfer drwy offeryn statudol, a
  - (b) mae'n cynnwys pŵer i wneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol.
- (2) Ni chaniateir gwneud offeryn statudol sy'n cynnwys rheoliadau a wneir o dan unrhyw un neu ragor o'r darpariaethau a ganlyn oni bai bod drafft o'r offeryn wedi ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru a'i gymeradwyo drwy benderfyniad ganddo—
- (a) adran 5(4) (buddiannau esempt);
  - (b) adran 18(2) (cydnabyddiaeth drethadwy);
  - (c) adran 24(11) (trafodiadau eiddo preswyl cyfraddau uwch);
  - (d) adran 30(6) (rhyddhadau);
  - (e) adran 33(7) (cwmnïau);
  - (f) adran 34(6) (cynlluniau ymddiriedolaeth unedau);
  - (g) adran 35(1) (cwmnïau buddsoddi penagored);
  - (h) adran 36(8) (cynllun contractiol awdurdodedig cyfberchnogaeth);
  - (i) adran 41(2) (partneriaethau);
  - (j) adran 42(2) (ymddiriedolaethau);
  - (k) adran 46(10) (trothwyon ar gyfer trafodiadau hysbysadwy);
  - (l) adran 47(5) (dyddiad dechrau llog taliadau hwyr);
  - (m) adran 49(5) (dyddiad dechrau llog taliadau hwyr);
  - (n) adran 52(1) (y cyfnod y mae'n rhaid dychwelyd ffurflen dreth o'i fewn);
  - (o) adran 64(1) (rheoliadau ynghylch gohirio treth);
  - (p) adran 72(10) (eiddo preswyl);
  - (q) paragraff 7 o Atodlen 3 (trafodiadau esempt);
  - (r) paragraff 27(2) o Atodlen 6 (codi treth ar elfen rent lesoedd preswyl);
  - (s) paragraff 32 o'r Atodlen honno (cyfradd disgownt amser ar gyfer lesoedd);
  - (t) paragraff 36(1)(b) o'r Atodlen honno (swm penodedig o rent perthnasol);
  - (u) paragraff 37 o'r Atodlen honno (pŵer i ddiwygio neu ddiddymu paragraffau 34 i 36);

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 18/10/2017.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017, RHAN 8. (See end of Document for details)

- (v) paragraff 6(7) o Atodlen 13 (rhyddhad anheddau lluosog: y ganran isaf o dreth sydd i'w phriodoli i anheddau);
  - (w) paragraff 3 o Atodlen 17 (rhyddhad caffael: cyfran y dreth a ryddheir).
- (3) Mae unrhyw offeryn statudol arall sy'n cynnwys rheoliadau a wneir o dan y Ddeddf hon (ac eithrio offeryn a grybwyllir yn is-adran (4)) yn ddarostyngedig i'w ddiddymu yn unol â phenderfyniad Cynulliad Cenedlaethol Cymru.
- (4) Nid yw is-adran (3) yn gymwys i offeryn statudol sy'n cynnwys unrhyw un neu ragor o'r canlynol—
- (a) rheoliadau a wneir o dan adran 24(1) neu baragraff 27(4) neu 28(1) o Atodlen 6 (rheoliadau ynghylch cyfraddau treth a bandiau treth);
  - (b) rheoliadau a wneir o dan adran 78 y mae is-adran (3) o'r adran honno yn gymwys iddynt.

Gwybodaeth Cychwyn

I14 A. 79 mewn grym ar 25.5.2017, gweler [a. 81\(1\)](#)

80 Cymhwyso i'r Goron

- (1) Mae'r Ddeddf hon yn rhwymo'r Goron.
- (2) Ond gweler paragraff 2 o Atodlen 3 (sy'n esemptio trafodiadau tir rhag codi treth arnynt pan fo'r prynwr yn un o gyrff penodedig y Goron).
- (3) Ac nid oes unrhyw beth ym Mhennod 2 o Ran 6 (atebolrwydd ar gyfer treth a thalu treth) yn effeithio ar weithrediad adrannau 8 a 9 o [Ddeddf Ystadau Preifat y Goron 1862 \(p. 37\)](#).
- (4) Nid yw is-adran (1) yn gwneud y Goron yn agored i'w herlyn am drosedd.

Gwybodaeth Cychwyn

I15 A. 80 mewn grym ar 25.5.2017, gweler [a. 81\(1\)](#)

81 Dod i rym

- (1) Daw'r Rhan hon (ac eithrio adran 76 ac Atodlen 23) i rym ar y diwrnod ar ôl y diwrnod y mae'r Ddeddf hon yn cael y Cydsyniad Brenhinol.
- (2) Daw gweddill darpariaethau'r Ddeddf hon i rym ar unrhyw ddiwrnod y caiff Gweinidogion Cymru ei bennu drwy orchymyn a wneir drwy offeryn statudol.
- (3) Caiff gorchymyn o dan adran (2) bennu diwrnodau gwahanol at ddibenion gwahanol.

Gwybodaeth Cychwyn

I16 A. 81 mewn grym ar 25.5.2017, gweler [a. 81\(1\)](#)

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 18/10/2017.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017, RHAN 8. (See end of Document for details)

82 Enw byr

Enw byr y Ddeddf hon yw Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017.

Gwybodaeth Cychwyn

I17 A. 82 mewn grym ar 25.5.2017, gweler [a. 81\(1\)](#)

Statws

Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 18/10/2017.

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017, RHAN 8.